NĂM THỨ MƯỜI. — SỐ THỨ 1719 MỖI SỐ: 0$02 NGÀY THỨ BẢY 9 DÉCEMBRE 1922

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

	HANOI							
	Phố, lý hàng hoá hoặc hàng hoá bán lẻ	Người làm đầu nhà	Hỏi mua bán	Rao vặt	Nhà in	Nhà báo, Hội Phật và các hiệu đại Phố	Ngoài nước
Một năm.	6$00	6$90	6$30	6$30	6$00	6$60	9$00
Các làng và	»	8.00	8.00	8.00	9.00	»	»
Các công-sở	»	8.00	8.00	8.00	9.00	»	»
Sáu tháng.	3.00	3.50	3.20	3.20	3.50	4.50	»
Ba tháng.	1.50	1.75	1.60	1.60	1.65	2.25	»
Một tháng.	0.50	0.60	0.55	0.55	0.60	0.75	»

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur 61-63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur: F. H. SCHNEIDER
Directeur: NGUYỄN-VĂN-VĨNH
Rédacteur en chef: PHẠM-HUY-LỤC
Administrateur gérant: NGUYỄN-VĂN-LUẬN

Adresse télégraphique: TRUNGBẮC TÂN-VĂN HANOI
TÉLÉPHONE N° 150

ANNONCES

Décomptées à raison de 8 lignes au centimètre de hauteur, sur 0m065 de large

Une seule insertion. . . .	0$30 le c/m
Par contrat annuel	
Par centimètre et par insertion.	0$18 le c/m
Réclame dans la 1re page. . . .	2$ la ligne
Annonces judiciaires et légales.	1$50 le c/m

1re page

On traite à forfait pour les contrats importants.

Văn-minh mới và văn-minh cũ

Ai cũng biết hiện-tình xã-hội ta đương vào độ văn-minh giáp hạt! Cái văn - minh cũ gần tàn - vạc, mà cái văn-minh mới đương bắt đầu. Hiềm vì cái thời-kỳ giáp hạt nó khí giằng giai, cái văn-minh cũ thì dần dần lắc đắc như sao lúc sắng ra, mà cái văn-minh mới hãy dỡ-dang chưa đến chỗn. Quốc-dân ta trong độ giáp hạt lúa chiêm gần hết ăn, lúa mùa chưa chín tới đó, nó đã sinh ra bao nhiêu sự đói êm cho người mình.

Phong-hóa trong nước ngày nay cứ ngày thấy kém suy, mà các bọn lăng Nho, thì ngồi bó mà ngâm câu thơ « Bất ngờ ». Những điều đó các nhà chán-đời gọi gọn ngay vào bốn chữ: « Thế giáng dũ hạ ». Song ý kiến nông-hẹp của ta thì khác hẳn thế. Ta cho sự suy-đồi đó là cái đói-kém ở những ngày giáp-hạt. Giáp - hạt không phải là sự vĩnh-viễn, lúa mới lên thì lại được no-nê; vậy phong-hóa ta đợi khi nào ta thu hẳn được cái kết-quả hoàn-toàn của văn-minh mới kia, thì những cái thuần-phong hậu-tục sẽ thấy phục-hưng, chớ không phải một ngày một đồn!

Vậy trong lúc này, không phải là lúc ta ngậm ngùi than thở vì sự phong hóa buông xuôi, cương-thường đảo ngược, mà chính là lúc ta có cái hy-vọng tươi tốt trực rỡ, cái hy-vọng phong-hóa ta trải con phá hoạ, mà đến ngày thành-lập nhất-tân, chẳng khác gì chiêm hết ta mong mùa chín.

Vậy phàm nhất bạn quốc-dân ta, đừng vội bi quan rằng: cái gương đạo-đức ta, ngày một nhóa về bụi đen khói ám, cái cột luân thường ta ngày một đổ về sông dập gió vùi. Phải biết rằng dù dân nào dù nước nào, trong độ văn-minh giáp hạt cũng phải qua một vòng đói kém, đó là lẽ thường. Song qua cái cơn đói kém rồi, ta hẳn được xơi những hạt gạo mới hương thơm dựa dẻo. Ấy cái hạt gạo mới đó, chính là cái văn - minh mới, mà nhờ Chính-phủ Bảo-hộ đã gieo giống ở Đông-pháp ta non nửa thế-kỷ nay.

Quả vậy! cái hạt lúa mới mà ta mong đỡ cơn đói kém chính là cái văn-minh Âu-Tây. Chính-phủ chẳng những rắc giống không cho ta mà thôi, lại còn chăm bón tưới trồng nom, cho nó chóng đến ngày phơi mầu đòng sữa, cái ngày ta đương mong! Cái ngày ấy chắc sẽ cũng có lúc đến, ta nhờ ơn chính-phủ Bảo-hộ thì trường cái ngày ấy lại càng chóng chớ chẳng lâu gì. Vậy nên dù nay ta đói kém đến đâu, ta cũng không có đem lòng sợ!

Trong lúc đó — lúc ta mong ăn lúa mới — thì ta đối với cái văn-minh cũ Á-đông ra sao? Cái văn-minh mà các cụ ta đã vun giống bón tưới dư nghìn năm nay, cái cây mà ta đã được mấy mươi đời ăn quả, đến ngày nay nó đầu không hoàn-toàn được như cái văn-minh mới, song sẵ đi là mà còn, nước ta mà sống đến ngày nay, lại được cái tiếng một nước văn-khai, một dân văn hiến, chính cũng là nhờ bởi đó. Cái vay cổ-thụ đó trong miếng đất Viễn-đông bán đảo này, nay nó tuy đã cỗi, nó không đủ nuôi ta được sống một cách khỏe mạnh. Song đã gọi là cây nhà lá vườn của ông cha để lại, thì trồng con châu cũng nên vun giống bón tưới, nó đẻ cũng có phần quan-Lệ đến ta chớ chẳng không.

Trong cái vườn cây cổ những cái cây cằn cỗi, mà ông cha trước đã ăn quả, nay ta cần phải ăn cái quả mới thì ta giống những cây mới, song những cái cây cỗi ấy ta cũng chớ vội chặt đi: một là vêu dần cái cây nó lã nuôi sống người trước ta, để nó lại làm đồ kỷ-niệm; hai nữa là nó cũng còn kết được it, quả, ta cũng còn có cái ăn được, chớ không phải là vô ích cả đâu.

Và chăng cái quả ấy nó tuy không làm cái thực - liệu nuôi sống được toàn thể ta, trong thời buổi này, song nó đã làm tươi tốt cho tổ tiên ta trong thời buổi trước, thì ít ra, nó cũng có cái gì mà bổ ích đây chớ, chớ nếu nó là thuộc độc cả, thì ... không có lẽ nào! mà ta xem ra, thì hình như văn-minh cũ tuy nó không được bổ cho lắm, song có cái chất dễ tiêu. Nếu ta lấy cái chất dễ tiêu đó mà trộn lẫn với cái chất bổ béo của văn-minh mới thì cái văn-minh của ta có lẽ là cái văn-minh điều-hòa mà hoàn-toàn lắm. Ta đừng nên bỏ hoài.

Ấy cái phần dễ-tiêu đó, chính là phần đạo-đức, cái đặc sắc của văn-hóa cũ ấy chỉ có thế, ta nếu cứ chú trọng vào đạo-đức mà những phần thực-tế, thì cái hại nó sinh ra một nước của yếu dân nghèo, sinh kế cùng mà kiến-thức kém. Vậy ta phải chú-trọng về cái văn minh mới là cái văn minh hoàn-toàn; trong cả tinh-thần cùng vật chất. Ở thời buổi cạnh-tranh này chỉ cái văn minh ấy mới đậu đỉnh đám được. Song nếu ta lại lợi dụng cái đạo-đức cũ, mà theo đổi cái thực-tế mới, thì tuy ta theo mới mà — về đằng đạo đức ta đã có sẵn — ta đã được sẵn nửa rồi, có phải dễ nên không? trong cái hoàn-toàn nó lại thêm hoàn-toàn.....

Đi đến Hà nội, có đường quang lối rộng, ta vốn thích đi, vào chùa Hương trèo núi qua sông, mà ta lại cũng thích vào; cái nhà năm, sáu từng, xây kiểu tối tân, ta ở rất vừa, song trong động Tam-thanh, đường độc hang đen, ta cũng cho là sảng khái; cái cầu qua sông Cái ta thấy công trình to tát mà kỹ-thuật khôn ngoan, song trong chùa Đê-thiên, Đê-thích kia, ta cũng không dám chê rằng quỉ mà cục kịch. Cái văn-minh mới rõ-ràng, chói lọi, ta có công mà bước tới, song cái văn-minh cũ trang-nghiêm trong-hậu, ta cũng nên giữ gìn. Muốn giữ gìn cho được hoàn-toàn, không gì bằng điều hòa hai cái với nhau, tức là cái cổ-sắc vào trong thời-trang, giữ về hùng-hồn mà tô thêm mỹ-lệ, thì cái văn-minh của nó sẽ dung-hợp lại mà cho ta được đẹp ý vui lòng.

Thóc cũ ta còn, thóc mới ta chứa, nhà ta sẽ lại thêm giàu, kho tàng ta sẽ càng thêm đầy đủ. Ta cứ việc theo con đường mới mà tiến thủ, song bật phương rặng giữ lấy quốc-túy đã mấy nghìn năm nay của ta.

Nói rút lại cho gọn lời, thì ở trong lúc văn minh giáp hạt này, ta rất mau mà điều-tễ cho vừa, rồi được phương-pháp mà làm, thì những sự tân tiến ngày nay càng tân tiến thêm, mà những cái đỗ nát ngày nay, càng cứu vãn được chóng. Ta sẽ thấy có một ngày đâu trước mắt này.

B. M.

Âu-châu điện-tín

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux, ngày 7 Décembre 1922

Cuộc hội nghị giảng hòa Đông-âu

Lord Curzon trần thuyết các điều khoản của các chính-phủ Đồng-minh, đoạn có giao cho các phái-bộ của liệt quốc xem-xét.

Các vấn đề nào có đăng các điều khoản của Đồng-minh rồi thì lệ tại các cơ-bộ. Các điều-khoản ấy đại khái như sau này: Bãi quân linh đóng ở các cơ-bộ về đi; các nước sẽ ấn định số binh-linh sau này sẽ đóng ở Constantinople; trong buổi hòa-bình các tàu thuyền được tự-do đi lại các cơ-bộ, song tàu thuyền của mỗi nước đỗ ở trong Hắc-hải, cái số không được nhiều hơn cái số bát-thuyền của nước quan trọng nhất trong các nước ở liên cận với các cơ-bộ ấy. Khi nào các nước liên-cận bãi các chiến thuyền đi rồi thì mỗi nước chỉ được để ở đấy ba cái tàu nhỏ mà thôi.

Báo *Le Temps* có nói: Về việc bảo-chứng sự tự do tại các cơ-bộ Đồng-minh không có yêu-cầu đem quân linh hoặc tàu chiến đến đóng ở đấy, nhưng chỉ yêu cầu lập một hội đồng binh vụ có đủ đại biểu các nước để trông nom việc ấy mà thôi.

Việc nước Đức

Tòa án Đại-hình ở Lezig tịch biên tài sản của viên thiếu-úy Ehrhardt.

Chánh-phủ liên bang nước Đức đã bãi nghị với viên thủ-tướng nước Bavière về bức thư của Đồng-minh về các việc xảy ra ở hai thành Passau và Ingolstadt."

Trong khi nghị-viện Bavière bội nghị, ông nghị-trưởng có đọc liền-văn phản đối kịch liệt bức thư của hội-đồng cấp quan sứ thần.

Bordeaux, ngày 8 Décembre 1922

Cuộc hội-nghị ở Londres

Sáng ngày hôm thứ sáu, M. Poincaré đã khởi-hành ở Paris để đi Londres. Có M. DeLasteyrie và M. De Peretti, cùng đi với ngài.

Trưa hôm thứ sáu thì quan De Mussolini tới Paris, ngài sẽ đi luôn đến Londres.

Hội-đồng các quan thượng-thư

Ngày hôm thứ năm, M. Peyronnet, thượng-thư bộ Lao-động đã trình hội-đồng biết những lời lẽ ngài sẽ trần-thuyết tại Viện ban của Thượng-nghị-viện coi về việc lao-động. Ngài sẽ trần thuyết về cái thể lệ về việc ủng chuẩn các bản giao ước về việc thợ thuyền tại Washington.

Hàn lâm-viện Đại-pháp

Sáng hôm thứ năm Hàn-lâm viện Đại-pháp sẽ họp kỳ đại-hội đồng thường-niên do Đức Baudrillart là chủ nhiệm đương thời chủ-tọa.

Cuộc hội-nghị giảng hòa Đông-âu

Các báo nói rằng tại cuộc hội-nghị Lausanne xem những các nước đã có chiều bới gắng nhau.

Báo *Les Débats* có nói: Nước Thổ-nhĩ-kỳ gặp được dịp may mắn. Nếu nước ấy có muốn được thêm mọi khoản bảo-chứng về thành Constantinople, thì liệt-quốc sẵng sẵn lòng rộng cho, nhưng chỉ có thể rộng cho đến thế mà thôi, chứ nước Thổ không có thể yêu-cầu hơn nữa. Các phái-bộ đương hội-nghị riêng với nhau để dự bị việc sáng thứ sáu này thì tiêu-ban coi về việc địa-hạt và binh-vụ sẽ hội-nghị để xét về cái vấn đề các cơ bể Đông-âu.

Hiện nay các phái-bộ có ý lưu tâm về việc bảo hộ quyền-lợi cho các dân về đạo Thiên-chúa tại nước Thổ nhĩ-kỳ. Sáng hôm thứ năm, ấh phụ ban coi về vấn-đề ấy sẽ hội - nghị. Buổi chiều thì phụ ban coi về việc tài chánh, và phụ-ban coi về việc trao đổi tù binh sẽ lại làm việc.

Quan Clémenceau tại Hoa-kỳ

Sau khi quan Clémenceau hội ngộ với quan nguyên thống lĩnh Wilson, thì ngài có đi đặt một bữa tiệc thân mật người tứ-sĩ vô-danh. Ngài có đi thăm các nơi và có diễn-thuyết.

Việc nước Thổ-nhĩ-kỳ

Ngày hôm 4 Décembre, chánh-phủ Angora đã triệu tập các đại-biểu các hội xã của những dân ở về đạo Thiên-chúa mà công bố rằng dân về đạo Thiên-chúa cũng được quyền lợi như các dân về đạo Hồi-hồi, và khuyến các dân ấy cứ nên lưu lại nước Thổ. Ai nấy thấy lời cộng bố ấy đều lấy làm hả dạ bằng lòng.

Chánh-phủ Angora lại gia hạn thêm cho dân về đạo Thiên-chúa một tháng nữa để trù tính về việc bỏ nước Thổ mà đi.

Việc nước Đức

Ở Berlin có tin đến nói rằng vì bãi quốc Bavière cương-cường nên chánh phủ liên bang nước Đức rất là khó xử. Có tin rằng việc thủ-tướng liên bang nước Đức có ý muốn thân hành sin lỗi với đại-biểu của Đồng-minh.

Về việc ấy báo *Le Temps* có nói: Các viên thủ-tướng của các bãi-quốc hội nghị với nhau đều không biểu đồng tình với bãi quốc Bavière về việc ấy. Song các viên ấy cũng không muốn nộp cái số tiền phạt của Đồng-minh phạt hai thành Landau-tadt, và Passau. Sau khi các viên thủ-tướng của các bãi quốc ấy hội nghị với nhau, thì có lời các cho các báo-quán một bản án văn. Xem như bản án văn ấy, thì các bãi-quốc đều cũng nhận bức thư ngày 15 Novembre của chánh phái liên bang nước Đức tâm cái tôn-chỉ trong cái chủ trương sách ngoại vụ sau này.

Việc tình Sơn đông

Có tin rằng ngày 10 Décembre này thì nước Trung hoa sẽ được nhận đất Thanh-đảo.

Việc nước Hy-lạp

Hoàng-thân André chống gia-quyền phải ẩn biệt xứ chẳng-hạn như Rome, thì chiếu hôm thứ tư đã đi Londres.

Việc nước Ba-lan

Số thương-thuyền Ba-lan đã tăng lên ba chiếc mới nữa.

Thị-giá quốc-trái: 3%. 59.45. — 5%. 1915 1916 75.80. — 4%. 1918 62.85 — 5%. 1920 87.15 — 6%. 1920 88.55.

Cái tư-tưởng về giáo-dục của người Nhật-bản

THAY ĐỔI TRONG MẤY NĂM NAY

Sự giáo-dục ở nước Nhật-bản về đời Minh-trị là một cách giáo-dục thuộc về chủ-nghĩa « mô-phỏng », thuộc về chủ-nghĩa « thâu-nhập »; cho nên trong giáo-dục giới Nhật-bản có người nói thời-đại Minh-trị là một cái ổ-điểm lớn trong giáo-dục-sử Nhật-bản; nhưng lại có người nói cách giáo dục về thời-đại Minh-trị là cách giáo-dục thích thời, vì đương lúc ấy Nhật-bản mới bắt đầu giao thông với các nước Âu Mỹ thấy văn hóa của mình tỉ-kiệt không bằng người, phải hết sức theo đòi, cố chiếm lấy cái địa-vị bình-đẳng với những nước tiên tiến, suốt trong nước từ trên chí dưới nhất-tâm nhất ý mô-phỏng Tây-dương, đem những kỹ-năng tri thức của Tây dương gấp gấp thâu-nhập cho kịp trong não-thất của quốc-dân; nước Nhật-bản sở-dĩ trong khoảng năm mươi năm cải thời-kỳ rất ngắn mà tiến bộ được mau chóng như thế cũng là nhờ về cái công giáo-dục ấy.

Song, thời-đại biến thiên mỗi lúc mỗi khác, thì cái xu hướng của quốc-dân về đường giáo-dục cũng thay đổi khác nhiều. Đến thời-đại Đại-chính thì cái xu-hướng của quốc dân Nhật-bản về đường giáo dục lại khác hẳn thời-đại Minh-trị. Người Nhật-bản bây giờ đều công-nhận cái chủ nghĩa « mô phỏng », cái chủ-nghĩa thâu-nhập » là trái với cái nguyên lý giáo dục; giáo dục mà chỉ vụ mô-phỏng và thâu nhập thì vô-luận dụng lực thế nào cũng vẫn phải thua người một bước; họ cho cái mục-đích giáo-dục ở nước họ bây giờ là phải tự mình sáng-tạo lấy một nền văn hóa riêng để tuyên-truyền khắp thế-giới, bởi thế trong giáo-dục giới Nhật-bản bây giờ sinh ra nhiều cái tư-trào rất mới lạ; kể đề-xướng, người thực hành, tuy nội dung chủ-trương, mỗi phái mỗi khác, nhưng cái tôn-chỉ cũng đều là phản-đối cách giáo-dục về thời-đại Minh-trị mà làm cho thích-ứng với sự nhu-yếu trong cái thời-đại mới này. Trong những tư-trào giáo-dục giới Nhật-bản bây giờ, có bốn phái là có thế-lực hơn cả. 1. Phái lấy tự-học làm chủ-nghĩa là chủ phái huy cái năng lực của người học cho được tự phát-đạt lấy, không dùng cái cách giáo-dục cưỡng ép như trước nữa. 2. Phái lấy tự động làm chủ-nghĩa là chủ khiến cho người học tự thể-nghiệm mà gây nên trí-thức, không dùng cái cách giáo-dục truyền-thụ như trước nữa. 3. Phái lấy sáng-tạo làm chủ nghĩa là tùy theo cái tính chất người học thích hợp với môn học nào thì theo môn học ấy, tự mình sáng tạo lấy mình mà không buộc lấy cái khuôn mẫu nhất định trong trường học như trước nữa. 4. Phái lấy tự-do làm chủ-nghĩa là chủ khiến cho cái lý-tính tự-do của người học thật được thập phần phát-triển, mà không dùng cái cách giáo-dục phục-tòng như trước nữa. Ấy bốn phái lấy là đại biểu cái tư-trào về giáo-dục của người Nhật-bản thay đổi trong mấy năm nay vậy.

X.

VĂN UYỂN

Tiều ẩn

Kiếm ăn lần khuất chốn rừng xanh,
Sớm rủi lên non tối xuống ghềnh.
Một gánh giang sơn vai quẩy nhẹ,
Bước đường nhàn hiểm bụng xem khinh.
Bạn cùng mấy lộc qua ngày tháng,
Vui thú yên hà lánh nhục vinh.
Cuộc thế chẳng qua ăn với mặc,
Hay gì lon lẻi ăng công danh.

Ngải-viên Trùng thanh Lê-đ.-Toại.

Dư luận Nam-kỳ

Loại chim và cá
Sự ích lợi của chim và cá

Ta chớ nên giết những loài chim hữu ích và cá rỏng rỏng

Kể từ thuở Tạo-hóa mới sanh loài người ra, thì trước đã có sắp đặt sẵn sàng, như là: Phải có đất, có nắi, có biển, có sông, có ruộng, có rừng, có thượng-cầm hạ-thú, càng là thảo-mộc vân vân. Mỗi mỗi đều hành để giúp ích cho ta cả thảy. Song le, cũng tùy theo sức ta biết cách dùng, cùng không biết cách dùng mà thôi. — Ta mà khác hơn loài cầm-thú, duy có cái trí ngoan cái tài xảo biết chỗ hí, bỏ, ải-ố và biết đạo-lý cương-thường. Nên nếu làm con người mà thiếu sót nhâu, nghĩa, lễ, trí, tín, thì người cũng chẳng khác chi là loài cầm-thú thảo-mộc. Ta biết nói, thì con chim, con thú biết kêu, biết la, — ta biết đi biết đứng, thì con nhà con chim biết chạy, biết bay, biết nhảy, biết xang, biết đào v. v. — Sanh nhằng loài ấy giáp ích cho ta biết bao nhiêu công việc khó nhọc, nặng nề, sức ta không làm được.

Như loài chim, nếu ta không nuôi dưỡng nó, mà thường ngày ta lại giết bỏ và phá hại nó mãi, thì dẫn cho nó có sanh sanh hóa hóa mau lẹ thế nào đi nữa, cũng chẳng hề có đủ cho ta dùng. Cũng có lắm thứ chim đáng cho ta bắt, gài bẫy, săn bắn mà ăn thịt, mà cũng có nhiều thứ đáng cho ta để yên, đừng có đụng đến nó; là vì, nếu ta mà làm tuyệt nòi tuyệt giống nó đi, thì chi cho khỏi, tên-thóc, rau-cải, bông-hoa của ta trồng lên rất cực nhọc phải bị nhiễm thứ như là: Chuột bọ, sâu sia, cào-cào, chấu-chấu, phá hại; lắm lúc làm cho phiền lòng ta mà ta chẳng có cách thế chi thuyết trừ nó được. Ta nhờ các loài chim chóc nó tận mắn, tận-mẫu lượm lặt các loài sâu bọ ấy thôi.

Như Diều, Bò-cắt, Thầy-bói, Chim-qụ, Chim mèo, v. v., bắt những loài chim rắn; — chim sâu, đồng-dộc, sa-sả, sẻ sẻ, mỏ-kiếm, thì ăn các thứ sâu bọ. Các thứ chim ấy có làm thịt cho ta, và ta có nhọc công mà nuôi nó chăng? — Không ngờ, chỉ phần nhiều những người ở nơi rẫy bải, trong thâm-sơn cùng-cốc, chưa biến rõ sự ích lợi của các loài chim thường động lòng tham, đi cần từng mấy cái rừng chim mà bắt, chẳng những là bắt chim lớn, chim con chưa đặp bụng cứt mà thôi, cho đến đổi trứng còn trong tổ cũng bắt, rồi mày qua rỗ khác, mà đem ra cho bán hay là ăn một đôi bữa cho khoái cái lỗ miệng đó thôi.

Dĩ làm lắm như thế, thì trước khi mình than trách rằng sao lúa mà gì làm không thấy khá, lớp thì bị chuột ăn, lớp thì bị sâu bọ cho cào phá, đề cần, cua kẹp lúa tìm — thì phải nhớ lại rằng cái lỗi của mình tàn hại loài chim ích thái thậm. Dường ấy, có ít nào mà các giống chim đó sanh đẻ cho kịp mà ăn loài sâu bọ, chuột rắn cho hết. — Có phải là tại mình không chịu suy nghĩ đó chăng?

Đây nói qua loài cá: Kể từ mười năm trước, chợ Saigon là một cái chợ đồ ăn nhất nhất món chi, đều mắc mỏ hơn các chợ ở Lục-tỉnh, mà con cá, con mắm cũng còn để mua ăn hơn hết giờ thập phần. Cũng có đủ các thứ cá sông, cá biển, cá mặn (gọi là cá hấp) vậy; cá đề lớn con hơn hết giờ, mập béo mà lại ê hề, giá cả lại rẻ nữa. — Là tại sao vậy? Nghe hỏi thì ai cũng cho rằng từ ngày nổi lên cái đám giặc rất đỏ đột hồi một nước kia ỷ nơi mình mạnh, nước giàu gây ra cuộc chiến-tranh mang lòng tàn bạo sanh-linh đồ thán, lần lấy tinh tại đã tám năm trời; — vì vậy cho nên chẳng

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ — Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

những là cá mắm phải tăng giá hội phẩm mà đi tạp-hóa chi chi cũng đều tăng giá cả thảy. Chỉ một điều nữa là con người ta một ngày một thêm sống, thì địa phải mở mang ra lần lần nên dùng hết cả. — Cũng có đó chúc, mà cũng chẳng liễu nổi những đồ thổ sản của xứ ta phải mất như thế.

Thường mấy nhà nào mà có được địa ca đồng lớn, ấy là mối lợi rất to tát đó, vì mỗi năm mỗi bán mà mỗi năm lại tóm cả sanh sanh hóa hóa chẳng biết bao nhiêu, cũng không thể nào làm cho hết tóm cả của xứ ta : cho đến đối người ở xứ khác đến đây ở đông thuế mà đánh câu đánh lưới cũng đông đầy vàn vàn — làm khó làm mắm, lấy vì lấy ký cá biển mà đem đi bán cho các xứ khác cũng là bán lại cho xứ mình thay. Vì vậy nên, một là : cá, mắm, ký vì là đồ của xứ ta mà người được quyền làm chủ, định giá cả mà bán lại cho ta lẽ cố-nhiên chúng nó phải bán mắt — cũng vì người xứ ta là hay chịu cực nhọc làm thư cá hấp (Cá mà của tại Triều-châu hấp ở ngoài Phan-thiết chở về mà mỗi bữa sớm mới có đem đến chợ Saigon bán đó). Hễ cá đồng nhiều thì nó sụt hớt giá bán, còn như cá đồng hết thì một mình chúng nó một chợ muốn tăng giá bao nhiêu cũng phải.

Còn hai nữa là 1° Địa cá đồng có nhiều kẻ học tập sống Cửu-long-giang dẫn lên tới hạt Châu-đốc cũng mấy hạt dưới vì phần nhiều nước ngọt. Mấy ông chủ điền miễn là mỗi năm cá mỗi sanh sản ra, có mà bán cho được thường thì thôi, chớ không có ý đứng cá bao giờ. Ăn thì ăn cá cho thiệt lớn con mới ngon miệng, đã thèm rồi, nhàm, còn lại bắt bạn bè xát cho tới cá bằng mác đũa, gọi là cá rộng-rộng, rồ kia qua rồ nọ kho tiu mà ăn thường bữa và mấy kẻ tá-điền cũng bắt chước cứ ăn cá một cách như vậy. Ăn làm sao cá còn bằng trứng kiến bằng ngón tay ngón chân cũng lập thế bắt nhiều rảo thì có tài nào cá không tuyệt nòi tuyệt giống, không bán mắt mỏ hơn xưa sao được ; trừ ra những con cá nào chưa chết yếu, lớn lên mới bắt chở đến chợ thiên-hạ mà bán. Chẳng có cách thế chi mà trừ khử cùng là ngăn cấm những kẻ ưa ăn cá bằng nắm ấy cho được cả, duy có cái lương tâm của họ xử lấy họ mà thôi. Phải hỏi vậy chớ nội buổi ăn của họ và cả nhà họ mà bao hết mấy muôn mấy ngàn con cá rộng-rộng ! Đi bắt những chim và hột trứng chim, mỗi một năm bao hết là bao nhiêu chim có lời ? Có bại chi cho họ và người bổn xứ, trong việc mùa màng cho kẻ trồng tỉa, và bông hoa cây trái không ? Chừng ấy, cái lương-tâm của họ nó sẽ bày tỏ cho họ biết rằng : *hại lớn làm chớ !*

Long-giang, Phan-Trường
(L. T. T. V)

Cuộc nghênh-tiếp quan giáo-sư Lévi tại hội Khai-trí

Tối hôm qua, hồi 9 giờ, hội Khai-trí tiến-đức có làm tiệc trà thết quan giáo-sư Sylvain Lévi tại nhà công-quán của hội. Các viện hội Khai trí đến dự tiệc đông quá không đủ chỗ ngồi. Các qui-quan thì có quan Toàn-quyền Baudoin, quan Thống-sứ Monguillot, quan Thống-soái Blondiat, các quan nguyên-soái Sicre, Delbecq, quan Tài chính tổng-trưởng Delieux, quan Tư-pháp tổng-trưởng Habert, quan Học-chính tổng-trưởng Blanguernon, quan Đốc-học và quan giáo-sư Permentier trường Bắc-cổ quan Đốc-lý Monrroux, các quan cai-trị Marty, Samy phủ Toàn-quyền, quan Đốc-học trường Cao-đẳng sư-phạm Mus, quan đốc-học Bắc-kỳ Lafferranderie, quan Thanh-tra sở Văn-tự de Feeysaut, quan đại-úy Schérer, quan chánh tòa Nam-án Lagrèze lính Hà-đông, MM. Monet, Mazet Cachercousset, văn vân. Bà Sylvain Lévi cũng cùng với phu-quân đến dự tiệc.

Khi các quan yên vị thì quan Thiếu Hoàng-trọng-Phu là hội-trưởng hội Khai-trí có đọc một bài diễn văn chúc mừng quan giáo-sư Sylvain Lévi, đại ý nói rằng một nhà thi-sĩ nước Anh là Rudyard Kipling có câu : « Phương Tây là phương Tây mà phương Đông là phương Đông ; chứ không bao giờ lại hòa hợp với nhau được. Cái lý-tưởng ấy ngày nay thật sai, vì xem ngay như ở hội Khai-trí buổi hôm nay, người Tây người Nam đều chia một tư-tưởng cùng nhau tỏ tình thân ái thì chẳng là Đông Tây một hội đại-đồng đó du ? Nhân quan giáo-sư Lévi là một nhà sư-phạm danh-giá ở nước Pháp qua đất ta lại chiếu cố đến nhà hội thì hội Khai-trí dám hỏi ý-kiến ngài về cái nền học Sơ-đẳng ở nước ta nên thế nào, nên lấy thứ chữ nào làm cái trụ cho việc học phổ-thông.

Trước hết Sylvain Lévi tiên sinh cám ơn quan hội-trưởng hội Khai-trí đã tiến đãi tiên-sinh và qui phu-nhân một cách trân-trọng như vậy. Rồi tiên sinh nói đại khái rằng người ta phân ra Đông với Tây chẳng qua là theo một cái thói cũ để lâu đời, nhưng sự phân ấy là không đúng, vì biết lấy gì làm địch. như Ấn châu là phương Tây mà Ấn-châu thì Á châu lại là phương Tây của Mỹ-châu, cứ thế mãi thì biết đâu là Đông và đâu là Tây. Như nước Nhật, nước Xiêm, nước ta ở xa về phía Đông chân Ấn thì người Tây gọi là Cực-đông, viễn-đông, mà ngày nay lại nói theo người Anh gọi ra tiếng Cận-đông để chỉ các xứ Balkans Turquie, Perse v. v.

Còn như việc học ở bên này thì Tiên-sinh nói nhân rằng tiên-sinh là khách qua đường, chưa từng kê cứu những việc Á đông được kỹ, và việc ấy thuộc về quyền chính-trị Đông pháp thì tiên-sinh không muốn bàn đến, song tiên-sinh là một nhà âm-thoại học ở phương Đông, đã tỉnh thông chữ Phạn và chữ Hán, đã khảo-cứu về học thuật bên Ấn-độ thì xin nói qua về học bên Ấn-độ cho cử tọa rõ để rồi tự tìm lấy điều lồng-luận. Đại-khái ở Ấn-sinh nói rằng tiếng nước nào là cần nước ấy, ở mỗi nơi có một ý-nghĩa sâu xa, không thể nào dịch ra chữ nước khác tiếng nước khác cho đúng được, mà cũng không thể lấy tiếng nước này mà thay cho tiếng nước khác được, ngay những tiếng tượng-hình có khi cũng không dịch hết được nghĩa, huống hồ những tiếng trừu-tượng là tiếng vô-hình nó do cái tinh-thần riêng của từng dân-tộc mà gây nên. Xem ngay như chữ Pháp với chữ Latin và hai thứ chữ có liên-can mật thiết với nhau biết thế nào, vậy mà cũng còn nhiều tiếng dịch không được ! ấy nghĩa. Tiên-sinh có đọc mấy câu tỉ-dụ để dẫn chứng. Cả đến chữ Anh là chữ phần nhiều do chữ Pháp ra mà dịch cũng có khi không đúng được, có khi quan-hệ đến việc giao thiệp của hai nước nữa

. . . . . .

Quan Giáo-sư nói luôn trong hai giờ đồng hồ, văn chương gián dị mà thâm thúy, Tiên sinh nói xong vừa 11 giờ, cử tọa vỗ tay bồi lần, cảm ơn tiên-sinh vừa cho ta được quá hai giờ đồng hồ vui-thú vừa bổ như đem ta đến tận đâu đâu. Buổi diễn-thuyết của tiên-sinh ngày hôm qua thật đáng kỷ-niệm cho hội Khai-trí về sau mãi. Đoạn rồi, các quan xơi nước chè và xơi bánh, người Tây người Đông gặp buổi đại đồng, đàm đạo thân mật mãi đến nửa đêm mới giải tán.

Tối hôm nay thì tiên-sinh dự tiệc tại nhà công quán (Cercle de l'Union) rồi sẽ diễn thuyết cho các quí-quan nghe ngày tại nhà hội.

Ngày mai thì tiên-sinh sẽ lên Vân-nam.

MỚI XUẤT BẢN :

MAI-NƯƠNG LỆ-CỐT

(MANON LESCAUT)

Soạn-giả : L'ABBÉ PRÉVOST
Dịch-giả : NGUYỄN-VĂN-VĨNH

In bằng chữ mới, giấy tốt, dày 290 trang

Giá bán, mỗi quyển . . . . . 0$50
Tiền cước, mỗi quyển 0.14

Ngài nào mua, xin gửi thư và măng-đa cho bản-quán

VIỆC HANOI

Giá bạc. — Kể từ ngày 9 Décembre này, giá bạc ở kho Nhà nước định là 7 f. 40.

Sở ký bổ các quan cai-trị. — Các quan cai-trị ngạch Đông-pháp có lên vào sở ký bổ tháng tháng trong dịp tết tây này nhiều lắm.

Hôm nay phủ Toàng quyền có gửi cho các bác quán một tờ về việc ấy, song bắn chữ đánh máy nhèm lắm, không đọc được. Bản-quan đã hết sức đoán thì chỉ đọc được hơn một nửa mà thôi. Vậy xin để đến số thứ hai bản-báo sẽ xét lại đăng cả

Lính bảng Thành-chung học. — Các học sinh có tên sau này đỗ bằng Thành chung học kỳ tháng sáu năm 1922 thì đến ở phủ Thống-sứ, phòng Học-chính mà lĩnh bằng. Phải mang giấy thuế thân hay là giấy căn-cước lại để chứng nhận rõ căn-cước của mình.

MM. Ng-văn-Bổng. Ng thiện-Chí, Chu-Chuẩn, Ng-đình-Cư. Ng-ngọc-Cư, Ng-Dinh, Bùi-v-Dầu, Ngô-v-Dần, Ng-bá-Hân, Ng-đình Hợp, Phạm-gia-Hộ, Hoàng-hữu-Hoành, Ng-v-Khuê, Ngô-đức-Kính, Bùi-mộng-Lão, Ng-xuân-Lan, Trần-v-Lan, Trần-v-Long, Vũ-qui-Mão, Tống-từ Ninh, Trần-v-Ninh, Phạm-cao Phan, Ng-văn Phục, Ng-đình-Quang, Ng-danh-Sành. Ng-ngọc-Thiêm, Hoàng-khắc-Thụy, Ng-ngọc Trác, Lê-v-Triển, Hoàng-văn-Tuấn, Vũ-đình-Tường, Lê-Ty, Phạm-v-Viễn, Bùi-thọ Vinh, Vũ-trọng-Yên.

Có ba cô đỗ bằng Thành-chung ấy, là cô :

Trần thị-Cống. Trần-thị-Duyên, Bùi-thị Năm.

Bằng của các cô ấy thì phủ Thống-sứ sẽ gửi đến trường cho.

Số các quan cai-trị ở Đông pháp. — Số các quan cai-trị ở Đông-pháp trong năm 1923 định như sau này :

Quan cai-trị hạng nhất	39
— nhì và hạng ba	91
Các quan phó cai-trị và cai-trị tập-sự	195
Cộng là	325
Các quan chủ-sự thuộc ngạch cai-trị, sau này :	
Chủ-sự ngoại hạng	15
— nhất và hạng nhì	37
Phó chủ-sự và bổ tập	98
Cộng là	150

Tòa-án Cai trị. — Tòa-án Cai-trị đến ngày thứ tư 29 Décembre sẽ họp tại Tòa án Hanoi.

Tòa Thượng-thẩm. — Sáng hôm nay tòa Thượng-thẩm xử những việc sau này :

Lừa đảo. — Tên Đặng-v Vệ mượn đồng hồ, nhẫn vàng, quần áo của một người thợ cạo và thợ sơn và của mấy người quen nữa nói dối để đi ăn cưới, lại mượn một cái áo tơi dạ của một người khác nói dối là đi chụp ảnh rồi đi mất không đem trả nữa. Tòa án Trừng-trị Haiphong phạt tên Vệ 3 tháng và 1 ngày tù. Tòa Thượng thẩm tăng tội lên 8 tháng.

Ăn cắp ở tàu thủy. — Tên Lê-văn-Thâm tức Thân đi tàu thủy đến gần một người và nằm bên cạnh ngã rồi lần lượng người ấy lấy một cái ví trong có 6 xu và cái thẻ tây thân. Tòa án Trừng-trị Haiphong phạt tên Thâm 4 tháng tù. Tòa Thượng-thẩm tăng tội tên ấy lên 6 tháng.

Đập-tó bất lương. — Tên Đinh-trọng-Tân làm bồi cho một người đội Tây. Một hôm chủ sai đi mua nước đá, đợi mãi không thấy về. Sau chủ lấy làm nghi, soát tiền thấy mất cái giấy bạc 20 đồng và xem đến sổ livret của tên ấy cũng không thấy nữa, bấy giờ mới biết là nó ăn cắp bạc cất mất, mãi sau mới bắt được. Tòa án Trừng-trị Haiphong phạt tên Tân 3 tháng tù. Tòa Thượng-thẩm y án.

Chứa sáng ăn cắp. — Tên Ng-văn-Ngọc và Ng-v-Phương làm nghề làm thuê, giảm ban một cái sáng cho một người mới thâm mà chúng không biết. Người mới thâm đi thâm thì biết là sáng ăn cắp trong trại, nhận nhời mua rồi về bảo Cẩm. Khi hai tên ấy đem sáng đến thì bị bắt liền. Tòa án Trừng-trị Hanoi phạt tên Ngọc và tên Phương mỗi tên 21 tháng tù, Tòa Thượng-thẩm tăng tội tên Phương lên 3 tháng tù và y án phạt tên Ngọc.

Phường nhạc Tây ở trường Hội-chợ. Vì có giấy của ông hội-trưởng Hội-chợ Hanoi gửi xin quan Thống-soái, thì những cuộc nhạc chiều chủ-nhật 17, 24 và 31 Décembre và chiều thứ năm 21 và 28 Décembre sẽ mở tại trường Hội-chợ Hanoi (ở trước nhà Nông-công-thương bảo-tàng viện) từ 16 đến 17 giờ chứ không mở tại vườn hoa Paul-Bert và ở Trại-hàng hoa nữa.

Đến sáng chủ nhật 17 Décembre bồi 10 giờ lúc khánh thành Hội-chợ thì phường nhạc binh cũng đến thổi giúp.

Cấm Jem súc vật ở Quảng-tây và bảo Khai-trí. Người các súc vật và loài trâu, bò, cừu, dê và lợn ở tỉnh Quảng-tây (Trung-hoa) thì cấm không được đem vào địa hạt Bắc-kỳ.

Hỉ tín. — Bản quán được tin rằng ông Lê-trọng-Vinh, thư-ký sở Hỏa-bổng sẽ đẹp duyên với cô Ng-thị-Chỉ là lệnh ái ông Ng-văn-Ký, thương mại ở phố Đông-kiều, Hải-dương. Đến ngày 24 ta (tức là 12 Décembre) này sẽ làm lễ nghênh hôn.

Xin có lời mừng ông Vinh và tân-giai-nhân.

Đá bóng thi. — Hội đá bóng của học trò cao đẳng T. P. với hội của học trò trường tây Ideal đấu với nhau đã hai lần rồi mà chưa phân thắng phụ. Hai hội đã hẹn với nhau, đến chủ nhật 10 Décembre này, lại đấu lại lần nữa mà lần này đá ở miếng đất gần nhà đèn cầu đất, ngoài bờ sông, bắt 3 giờ rưỡi chiều. Lần này hội Idéal sẽ lấy toàn những người trong hội cả, chứ không như hai lần trước nữa.

Cần người làm việc. — Hiệu dúc « FONDERIE TONKINOISE » của ông Hoàng-xuân-Lan ở Hanoi, số nhà 39, phố hàng Quạt (Rue des Eventails) vì cần gấp đồ để đấu-xảo, bán Hội-Chợ cùng đồ bán tết Tây v. v..., vậy ai biết đúc, biết chạm đồng giỏi thì nên lại hỏi xin ngay ông ấy, sẽ được lương cro.

Còn ngài nào có quốc-tịch và-danh, b'i cư năm nào muốn bán thì cũng nên lại hỏi ông ấy. Đấy trả giá rất cao, mua bán phân minh. 2041

Phát hỏa. — Đêm hôm qua, hồi 1 giờ sáng ở làng Tr-ê-giao gần chợ Đuổi phát hỏa cháy mất một nóc nhà, trong đó ngót một gió đồng hồ mới tàn lửa, thiệt hại cũng không mấy. Đang lúc cháy, có nhiều người ở chung quanh gần đấy đều chạy lại chữa hết sức, nhưng không sao chữa được, vì ngọn lửa bốc lên to quá. May đâu những người chữa cháy đó, có M. Cự mang sẵn ống thụt nước đến chữa; thôi thì kẻ thụt, người múc nước kẻ đổ lá, người khuân đồ, cũng không sao kịp được, mọi nhẽ nhờ ở chung quanh gần đấy khéo biết đề phòng, không thì ra tro rồi. Cái lẽ vì sao mà cháy chưa xét được tường. Nhưng cũng còn là phúc, cái con sự 64 nhà ở chợ Đuổi nghe nói còn sẵn gấy rằng mình, nay khéo đề phòng được như thế thường cũng là một cái hạnh phúc đáng nên mừng vậy.

Tiền lại cho.

Ngạch Nông-lâm sửa đổi lại. — Điều thứ 6 và thứ 7 trong nghị định ngày 1er và 14 Février 1920 ổ-chức lại ngạch Nông-lâm thì nay sửa đổi lại như sau này :

Điều thứ 6. — Phàm chức agents techniques hạng tư (Tham-tá hay là cán-sự chuyên môn) thì để dành cho những hạng sau này thì đỗ chuyên nghiệp mà thể lệ với chương trình thì thể nào thì sẽ do quan chánh sở Kinh-đề định sau.

Những người được ứng thí là :

1° Những người có bằng tú tài tây;

2° Những hàng thư ký thượng hạng và những thư ký trong ngạch nông lâm mà ít ra đã tòng sự được sáu năm và đã thi đỗ Tham-tá ký phó-thông theo như thể lệ đã định trong nghị-định ngày 8 Septembre 1919.

Điều thứ 7. — Chức agents techniques hạng ba thì để dành :

1° Một phần ba cho những ông *Agent techniques* hạng tư có đã thời hạn như đã nói trong các nghị-định ngày 1er và 14 Décembre;

2° Hai phần ba cho những người có bằng tốt nghiệp trường Cao-đẳng Nông lâm, cứ tây theo số thứ tự lên đỗ ra mà bổ.

Nếu vì không đủ người có văn bằng trên ấy thì những chỗ khuyết lại để dành cho các hàng *Agent techniques* hạng tư.

Các viên *Agent techniques* ngạch Nông-lâm hạng tư hay giỏi thì được kể vào hạng ba.

Ngạch kiểm-lâm. — M. Vũ-văn Lương, lính kiểm-lâm hạng ba ở khu rừng về Tam-đảo được nghỉ dưỡng bệnh một tháng lĩnh cả lương.

Ngạch lục-lộ. — Cấp mỗi tháng 10 p. phụ cấp về tiền cưỡi ngựa cho M. Thường-văn-Cà, hiện đương đi phái bộ xét con đường thuộc địa Tuyên quang.

Ngạch tuần sảnh. — M. Bùi-v-Viết, lính tuần cảnh Kiến an được từ dịch.

Ngạch tùy-phái. — M. Nguyễn-hữu-Đạo. tùy phái phụ biện ở tòa Sứ Hưng-yên, được từ dịch và được trợ cấp cho 20 p.

Ngạch thư-ký. — Ng-v-Bằng, thư ký hạng năm, ngạch các tòa Sứ Ai-lao, nay thuộc sang ngạch Bắc-kỳ và bổ đi tòa Sứ Quảng-yên, thay M Phạm huy-Quỳnh đổi đi nơi khác.

Ngạch ký-lục. — M. Bùi-xuân Quang, ký tục thượ thụ ở Nam định, được nghỉ giả hạn 6 tháng, lĩnh nửa lương.

Ngạch thừa-phái. — M. Trần ngọc-Giác, thừa phái hạng năm. chánh Tranh-thủy (Phú-thọ),nay bổ đi chánh Thanh-sơn và kiêm cả việc lục sự tại tòa án đệ nhị cấp chánh ấy thay M. Ng-duy Liêm đổi đi Yên-lập.

M. Khiếu hữu-Thưởng. thừa phái hạng năm, huyện Văn-lâm (Hưng-yên), vì có lỗi nặng, nên bị cách chức

M. Ng-duy-Thiện, thừa phái hạng năm phủ Yên-khánh (Ninh-bình) vì có lỗi nên bị khiển trách, chưa vào lý lịch.

Điện ban ngày. — Phường Xiếc « Việt Nam » có lối kinh cáo để các ngài biết rằng đến chủ nhật 10 Décembre bồi 2 giờ chiều, có diễn một buổi ban ngày, để hiến các ngài có dụng chiều cố đến, nhưng không tiện đi về buổi đêm.

Giá chỗ ngồi cũng như buổi tối.

3362

Đèn điện tại Hội-chợ Hà-nội. — Công-ty điện-khí Đông-pháp đã thương-lượng với hội-đồng tổ-chức Hội chợ nay có lời để các nhà có dự cuộc Hội-chợ biết rằng : ngài nào muốn mắc đèn tại các gian hàng của mình thêm vào số đèn của hội-đồng đã có thì nên đến ngay thương lượng với công-ty về việc ấy.

Các nhà hỏi chậm, nghĩa là sau ngày 15 Décembre, thì công-ty không có thể nhận lời được.

Thiên hạ đều đồng-thanh công-nhận cuộc Hội-chợ Hanoi là rất có ích.

(Từ 17 đến 31 Décembre 1922)

2072

Quan Đốc-tơ Bi-cơ-man

Y-khoa Tiến-sĩ

Chuyên trị về các thứ bệnh :

Bệnh trẻ con, chứng bệnh đàn-bà, càng con-gái, các chứng tật trẻ con. Bệnh đau mắt, bệnh giang-mai và bệnh ngoài da, càng nhiều các thứ bệnh khác, vân vân...

Phòng khám bệnh ở gần cuối phố Gia-long, số nhà 33. Bắt đầu từ 1 giờ đến 6 giờ chiều. Ông nói số 314.

2047

VIỆC BẮC-KỲ

HÀ-ĐÔNG

Thưởng hàm về việc lập trường học. — M. Ng-đình-Phẩm, quản làng Dương-tảo, huyện Thanh-trì (Hà-đông), vì có bảo tàm tự xuất tiền riêng ra lập cho làng Nỗ-bần một cái trường học mới, nên mộng đặc cách thưởng thụ Hàn-lâm-viện đãi chiếu.

Trường Sơ-đẳng Nỗ-bần — M. Ng-trọng-Hải, trợ-giáo tập sự tại trường Sơ-đẳng Nỗ-bần, huyện Thanh-trì (Hà-đông) thì nay ấn lương vào sổ chỉ-tiêu Bắc-kỳ chịu.

HÀ-GIANG

Thuyên chuyển. — M. Trần-Khoa thư-ký ngạch sở Vô-tuyến-điện là người Trung-kỳ, nay được thuyên về Tourane. Sở Vô-tuyến-điện dụng ở Hà-giang này từ năm 1918, M. Khoa ở Phủ và thì đến lên làm việc từ ngày 4y. Tính nết ông rất điềm đạm và thành thực, quan trên có lòng yêu, anh em ai cũng mến. Nay ông được đổi về gần nhà thật khiến cho thân bằng cố hữu ông ai cũng mừng cho ông mà lại nhớ tiếc ông lắm. Mừng là mừng ông xa nhà đi lần nay được về xứ sở tiện bề định tỉnh thần hôn ; tiếc là tiếc cái giây thân ái đã khăng khít trong bấy nhiêu năm ở đất này ; nay kẻ ở người đi thật khiến cho anh em vẫn hạn cảm tình.

Sáng hôm 1er Décembre 1922, ông và gia quyến xuống thuyền, bà con anh em đi tiễn chân rất đông.

Vậy có lời chúc ông thượng lộ bình an.

Lưu-Thanh T.

NAM-ĐỊNH

Xe lửa giảm giá trong ngày Hội chợ. — Kể từ ngày 6 cho đến 31 Décembre 1922, sở Hỏa-xa có phát vé khứ hồi giảm giá cho hành khách ba hạng trên đi Hội-chợ hay đến xẻo Canh-nông.

Cái vé lượt về thời có thể dùng mãi được đến chuyến xe cuối chạy hôm 10 Janvier 1923.

Thuê chó. — Chiếu theo nghị-định ngày 16 Octobre của quan Thống-sứ Bắc-kỳ đặt ra tại thành-phố Nam-định một thứ thuế chó, cứ mỗi con là 3 hào một năm.

Bất cứ chó của ai cũng phải làm giấy khai tại sở Cẩm để vào sổ.

Giấy khai phải kể rõ tên chủ, chỗ ở, nòi chó, sắc lông, đực hay cái và bao nhiêu tuổi.

Chó để vào sổ rồi thời phải đeo một cái thẻ cân cước, thẻ ấy cũng do sở Cẩm phát giá là một hào.

Hạn đến 31 Décembre là cùng, nếu để chậm hay không chịu khai thì phải trả gấp ba nghĩa là chín hào :

Chó nào mất hoặc chết đi cũng phải khai tại sở Cẩm để xóa sổ đi, nhưng thế nào trong năm ấy cũng phải chịu thuế chó không được giảm chút nào.

QUẢNG-CHÂU-LOAN

Quan thủ-hiến mới. — Có tin đích thực rằng trung tuần tháng chạp tây này thì quan thủ-hiến Krautheimer sẽ tới Fort-Bayard tái nhiệm và quan cai-trị Monier thì đổi về hạt Mytho, Cảng-châu chưa rõ ngài nhận chức gì.

Quan nguyên Chánh-sứ Guillemain còn đợi quan Chánh-sứ tới nơi để bàn giao công việc, rồi ngài đi Cao-mên.

Hội Việt-Nam Ái-hữu họp đại hội-đồng. — Hôm chủ-nhật 26 Novembre hồi 1 giờ rưỡi, hội Ái-hữu họp tại hội-quán đông đủ theo giấy đặt của ông hội-trưởng. Trước khi bỏ phiếu bầu, ông hội-trưởng Trần-tôn-Chánh có đọc một bài diễn-văn dài kể công việc hội trong năm 1922.

Đọc xong thì mở phiếu những ông trúng cử trông nom việc hội trong năm 1923 như sau này :

MM. Y Bouvand, thông-phán hạng nhất sở Thương-chánh, chánh hội-trưởng ;
Lê-văn-Tế, tham-tá Lục lộ phó hội-trưởng ;
Thân-trọng-Yêm, tham-tá tổng thư-ký ;
Lê-vũ-Huân, thư-ký sở Công-chính, phó thư-ký ;
Ng-v-Lợi. thư-ký sở Vô-tuyến-điện, chánh thủ-quĩ ;
Cao-ngọc-Lang, thư-ký sở Bưu-chánh, phó thủ-quĩ ;
Trần-tôn-Chánh, thông-phán hạng nhất, nghị-viên ;
Vũ ngọn-Thành, thư-ký Vô-tuyến-điện, nghị-viên ;
Ng-v-Vận, thư-ký tòa quan Phó-nghị-viên ;
Đặng-ngọc-Hồ, thư-ký sở Bưu-chánh, nghị-viên ;
Ng-hữu-Chí, cai sở Lục-lộ, cảnh sát.

Bốn giờ rưỡi thì giải tán.

Thuyên chuyển. — Nghe tin ông Vũ-Tác, đốc-học trường Tchécham được đổi về nước nhà, mà các anh em ở bản xứ đều ngẩn ngơ nhớ tiếc, vì tính ông chẳng những nhu mì, mà đường giao-thiệp của ông lại đáng yêu lắm.

Hội Ái-hữu bèn này mà được vui vẻ, tiến tài được dư dật, cũng là nhờ ông khéo thu xếp cả. Trước khi ông đáp tàu trở về nước nhà thì xin chúc ông càng qui-quyến thượng-lộ bình an.

M. K.

Bị cây đè chết. — Ngày 30 Novembre hồi 9 giờ rưỡi sáng một học trò đi làm qua phố Alger, đi trước bọn ấy có một người cu-ly không một cây gỗ, một tên thợ sơn cây gỗ và vào mặt, lấy tay bắt ra, người không gỗ liền ngã bị cây gỗ đè vỡ đầu chết ngay. Thầy thuốc đến chữa ngay song không cứu được.

Mông thưởng!!

Bản-hiệu chủ-nhân là M. Trần-gia-Thụy ngày nọ đã được mông-thưởng ngân-tiền, nay lại được mông-thưởng Cao-mên bội-tinh, Bạch-tân, và Vạn-tượng bội-tinh nữa.

Được mông thưởng như thế thực là một sự rất vẻ vang cho bản-hiệu về nghề làm ảnh; vậy xin có lời kính trình các ngài biết mà chiếu-cố cho bản-hiệu chủ-nhân.

Nay kính

Photo

THỤY-KÝ

18, Rue de la Citadelle, Hanoi.

PHÒNG-THĂM-BỆNH

CỦA QUAN

Y-khoa Bác-sĩ MAURICE LOUBET

Thường trú đệ nhất đẳng Bắc-kỳ bội-tinh.

Nguyên chuyên về ngoại-khoa tại bệnh-viện Tunis, Fes, Rabat, Casablanca Port-Said (Ai cập) Huế

Ngoại khoa, hộ-sinh, chữa mắt và các thứ bệnh lậu, bệnh giang mai

Phòng thăm bệnh tại ĐƯỜNG GIA-LONG, 32

KHÁM BỆNH: Giá 3 đồng một lần

2018.

Hỏi kẻ phải đau

Hãy hỏi các người Nam Việt phải đau nguy, phải ngộ lạnh, phải đau khí quản mà đã chữa thuốc không phải đường, hoặc là đã không chữa chết nhờ số nay hỏi những người phải đau khí quản đã kinh niên, hoặc phải đau ở phổi; nay hỏi các người phải những lao, nay tôi khuyên các người nên chữa ngay đi.

Bệnh đau phổi, trước kia tôi đã bảo là một bệnh ghê gớm, vì bệnh ấy là một bệnh truyền từ nhược tổ. Nghĩa là ai có bệnh ấy thì truyền cho con cái, truyền cho cả một đời người sau này không sống được bao nhiêu và phần nhiều không sinh đẻ được.

Lời tôi nói đây quan trọng thế nào các người có hiểu không? Nếu có bệnh mà không chữa đi, thì trong 50 năm, hoặc 100 năm nữa giống Nam-Việt tiêu diệt mất, vì người có bệnh lao thì sinh ra những con cái phần nhiều không sống được. Người có bệnh lao mà có thể sinh con để cái được, thì chỉ sinh con để yếu đi, gầy mòn thôi.

Hỡi người Nam Việt, nên các người không muốn giống Nam Việt bao mòn đi, nên các người không muốn giống Nam-Việt tiêu diệt đi, thì chữa bệnh đi mới được.

Vậy sở viết thư cho thầy thuốc Bác-chủ MONTÈS có sẵn *Pari Bert Hanoi* mà hết mua một lọ BRONCHOSERUM giá là 3 hào. Sáng và chiều trước khi ăn cơm, thì uống một thìa cafe, nặng một lọ, thì thấy khỏe mạnh và bớt đau.

BRONCHOSERUM

Một lọ . . . 0$90

Vin Tonique Tonkinois

Rượu tonique vừa bổ lại vừa ngon, rất có ích cho đàn bà ở cữ.

DẦU CÁ MỚI ĐẾN

Thật tươi, thật tốt. Dầu có có nhiều thứ, thứ hung-hung (*blonde*) và thứ mũi nâu (*brune*).

Thứ hung-hung (blonde) mới thực là thứ tốt, mà thứ hung-hung (blonde) ấy chính là thứ Dầu cá của hiệu *Montès* bán, quý-khách nên nhận kỹ kẻo lầm.

Thuốc chữa bệnh hen rất thần hiệu

(SIROP N)

Một chai . . . . 1$60

Thuốc viên bổ huyết Pilules Pinck »

Một lọ . . . . 4 f. 45

Đổ 0$65 đến 0$70

Sáu lọ . . . . 24 f. 00

Đổ 3$60 đến 3$70

Thuốc nước bổ huyết « LE PEPTO KOLA ROBIN »

LE SIROP D'HEMOGLOBINE MONTÈS

Thuốc (mau-bổ bổ huyết

Mỗi chai phần tư lít. 1$00

Một lít. 3 50

MORMUOL CHAPOTEAUT

Simple et orénosolé. Dầu cá viên hàng bổ tỳ và hoàn chữa bệnh lao

CACHETS ANTIGRIPPE

Trị bệnh sốt dịch: như bệnh grippe bệnh cảm, về mùa này thường hay hại người nhất là bệnh grippe, nhiều người phải chết trong vài ngày thì chết.

Ai có người phải bệnh ấy nên đến bản-hiệu mua 3 viên thuốc antigrippes. Thuốc này rất thần hiệu để cứu vớt số người ai cũng biết tiếng.

Giá bán mỗi viên một hào

Cách dùng: cách 3 giờ đồng-hồ sống một viên rồi uống nước rõ nóng, đắp chăn cho ra mồ hôi. Hễ sáng ra được như thế mà hết cảm mạo khởi, nếu muốn cho chắng ra mồ hôi thì uống rõ nhiều nước nóng và ở người cho nóng đều thì chỉ trong 24 giờ là khỏi.

Nhà chế MONTÈS, 54, phố Paul-Bert, Hanoi

圖興東

ĐÔNG-HƯNG-VIÊN

HANOI — 90, Phố Hàng Buồm, 90 — TONKIN

Giây nói số 272

HIỆU CAO-LÂU VÀ TẠP HÓA

Bản-hiệu mở từ năm 1893, là một hiệu cao-lâu Trung-hoa mở trước nhất ở Hà-thành này. Nhà cửa rộng-rãi lịch-sự, có phòng nhỏ để quý-khách ngồi riêng và phòng lớn để đặt tiệc to.

Các quý-khách muốn đặt tiệc tại bản-hiệu, hay là đem về nhà cũng được, giá cả phải chăng.

Các món ăn Tây đều làm được cả, và cách nấu-nướng vừa-vặn, trong-sạch.

Nay bản-hiệu được phép bán cho cả binh lính Tây, Nam, vậy mời các ngài chiếu-cố cho.

AU BONHEUR DES TONKINOIS

GRANDE FABRIQUE DE CASQUES-FANTAISIE

HAI-CHINH

76, RUE DU PONT-EN-BOIS, 76

TONKIN — HANOI

Bản-hiệu mới tiếp được ở bên Pháp sang các thứ mũ mùa đông thực đẹp mà hợp thời-trang và mấy cái máy để chữa các thứ mũ.

Pointures . . { to làm thành nhỏ. nhỏ chữa ra to.

Bords . . . . { cong làm ra phẳng. phẳng chữa thành cong.

chữa thế nào cũng được tùy ý quý-khách.

2030 *Nay kính.*

Trước khi khoe tài đi các nước.
Hãy hiến đồng-bào một cuộc vui

Vậy từ ngày 17 ta là ngày 5 Décembre hồi 9 giờ tối xin mời các ngài nên chiếu cố lại xem

TRÒ XIẾC VIỆT-NAM

Khai diễn ở CHỢ HÀNG DA CŨ (*Rue des Cuirs*)

Người (cả cả đàn bà Việt Nam) và thú vật làm đủ mọi trò lạ, không khác gì như mọi trò xiếc ngoại quốc.

GIÁ CHỖ NGỒI

Lô . . . . . 3$00 một ghế
Hạng nhất . . 2 00 —
Hạng nhì . . . 1 50 —
Hạng ba . . . 0 50 —

Bán vé ở cửa diễn-trường suốt cả ngày, từ ngày 4 Décembre 1922.

3362

Đến ngày 6 Décembre 1922 ở Haiphong

Xiếc HARSMTON'S

BON HÁT XIẾC RẤT TO VÀ ĐỦ THỨ THÚ

Hát tại chỗ đất của ông Sallé trước cửa **nhà hát Tây**

CÓ 30 NGƯỜI HÁT RẤT TÀI

Bọn này chiếu là người mới cả

Rất lớn! Rất đẹp! Rất vui!

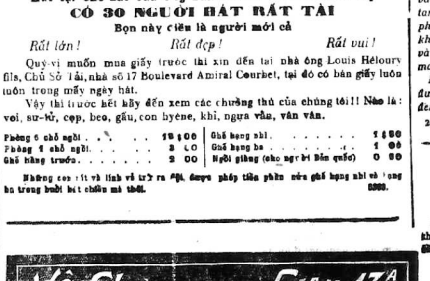
Quý-vị muốn mua giấy trước thì xin đến tại nhà ông Louis Héloury fils, Chủ Sở Tải, nhà số 17 Boulevard Amiral Courbet, tại đó có bán giấy luôn luôn trong mấy ngày hát.

Vậy thì trước hết hãy đến xem các chuồng thú của chúng tôi!! Nào là: voi, sư-tử, cọp, beo, gấu, con bọ-nẹe, khỉ, ngựa vằn, vân vân.

Phòng 6 chỗ ngồi . . .	10$00	Ghế hạng nhì	1$00
Phòng 4 chỗ ngồi . . .	3 00	Ghế hạng ba	1 00
Ghế hàng trước	2 00	Ngồi giảng (chỗ ngồi bên quốc)	0 00

Không có vé trẻ con và trẻ ra đời được phép tiến phần nửa giá hạng nhì cả trong ba trong buổi hát chiều mà thôi.

2033.

HIỆU BÁN ĐỒ VÀNG BẠC CỦA NGƯỜI VIỆT-NAM

金寶南

BIJOUTERIE — ORFÈVRERIE

NAM-BẢO

Hanoi — 16, Rue de la soie, 16 — Hanoi

CHẾ-TẠO: — Vòng, xuyến, hạt, nhẫn, giây đeo đồng hồ, giây truyền, dây gây, cán ô, tẩi-bạc, vỹ thuốc lá, hộp thuốc lào, vỏ điếm, v. v... bằng vàng đúng tuổi đóng dấu và bảo hạn năm. Có nhiều thợ khéo để làm hàng tận nơi quí khách đặt lấy-riêng.

BÁN: — Vàng diệp Vĩnh thịnh-long, một đã thực (để nấu mài), ngoo-thoạh, giây đeo thẻ-ngà, giây kim-khánh giây kim tiền, đồng-hồ quả quít vỏ bạc và vỏ kẽn, v. v.

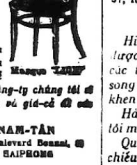
Buôn bán chắc chắn, cốt lấy sự tin cẩn làm gốc.

2043

BUÔN TẠI GỐC, BÁN TẠI NGON

Có lời kính đạt để Quý-khách biết Công-ty chúng tôi mở xưởng tại Méi-phòng làm đủ các thứ ghế mây kiểu « Thonet » :

Chaises
Canapés
Fauteuils
Rocking-chairs
Porte-manteaux
Tables et Lits

Quý-khách ở xa cần thứ nào, mua buôn hoặc mua lẻ xin viết thư cho Công-ty chúng tôi sẽ gửi ngay kiểu-mẫu và giá-cả để cho Quý-khách biết.

Marque "LION"

NAM-TÂN

65, Boulevard Bonnal, 65

2001 HAIPHONG

XIN XEM CHO KỸ

Phần nhiều các quí-khách xem báo thấy có đăng các-bạch các bản-hiệu, đến khi về mua lại mua ở hiệu thuốc khác, sau nhờ mà làm ra không đủ được, lại viết thư trách bản-hiệu. Vậy gọi có mấy lời kính trình các quí-khách rõ cho và xin các ngài từ rày để ý cho kỹ chớ chữa cứ đến bản-hiệu thì xin nhận rõ :

« Nhà Bán-thuốc Ed Montès có đứng-bỏ ba chuồng mà ở ngay giữa phố Tràng tiền, số nhà 54, Hanoi. »

Nay kính,

ED. MONTÈS,

54 Rue Paul Bert, Hanoi.

Xin nhận kỹ kẻo lầm

TÂN-LONG

RELIURE ET CORDONNERIE

72, Rue du Pont-en-Bois, 72 — Hanoi

Kính trình các qui-khách :

Bản-hiệu chuyên nghề đóng giấy và đóng sách đã lâu năm, làm rất kỹ lưỡng, dùng những gia tốt.

Đã được các qui-khách tin dùng nhiều lắm. Nay có một hai nhà buôn hám lợi mua giấy của những kẻ vô sỹ bắt chước dấu của bản-hiệu đóng vào giấy mà bản-hiệu chưa bắt được tang. Nên các qui-khách lầm mua phải giấy giả hiệu. Vậy xin các qui-khách tường nhân cái dấu bồ-giúc và cả hóa long của bản-hiệu, cho khỏi mang tiếng.

Nếu các qui-khách có muốn mua được giấy thực hiệu thì xin gửi thư đến cho, bản-hiệu sẽ gửi ngay.

2082 TÂN-LONG, kính cáo.

THUỐC CHỮA BỆNH NHỨC ĐẦU

Ngủ là rất cần đến che khi một nhọc! Nếu khi nào ít ngủ hay không ngủ được, nhức đầu, nhức gân, đau lưng, đau thần kinh hệ, hay là vì nóng nực không ngủ được, nếu không chịu chữa ngay các bệnh ấy thì sẽ sinh ra gầy mòn, yếu đuối, đau gân, thực là nhiều nỗi thất thường. Muốn chữa khỏi các bệnh ấy, muốn ngủ cho ngon giấc thì nên dùng thuốc *Neurosine*. Thuốc này hiện quan Bác-sĩ Leroy sai quản các nhà thương ở Bắc-kỳ để cho là một thứ thuốc rất hay và không có nguy hiểm gì cả.

Ở các hàng bào-chế to đều có bán cả.

2008

Hàng bên Pháp mới sang

Bản hiệu mới nhận được các thứ hàng dùng về mùa rét để may quần áo tây: drap fantaisie, gabardines couleurs pour complets, laine pardessus et tissus imperméables và các thứ mũ dạ, etc...

HỢP-KỒNG-THÀNH

99, Rue de la Soie

3354 HANOI

Ngài nào có phiếu quốc-trái hoặc phiếu cổ-phần hay trái phiếu của các hội Công-Thương khác muốn bán thì xin mời quá-bộ lại hiệu tôi xin tính giá thiệt cao vì có người cần đến nhờ tôi mua hộ nên được giá hời lắm lắm.

Nay kính-bạch,

ĐỨC-LONG Thương-cục

56 90, Phố Mã-Mây, Hanoi

(Tonkin)

茂 MAO-SENG 盛

57, Rue Jean-Dupuis (Phố Mới), Hanoi

MÁY NÓI SỐ 248

Hiệu tôi mở từ năm 1889, kể lược 31 năm chuyên nghề làm các thứ gạch hoa, cống, chân-song bằng xi-mo. Được nhiều giấy khen của nhà-nước.

Hàng tốt, giá công hạ, vì hiệu tôi muốn mong đông khách.

Qui-khách có dùng, xin mời chiếu cố.

2045 **HẬU-THỊNH** kính cáo.

NHÀ-ĐỂ MỚI

70, Phố Hàng-Đồng, Hanoi

Nhà Đồ quan Docteur PAUCOT có 40 buồng, sạch sẽ, tĩnh mạc, đèn máy, đồ dùng như phòng khách Ôtên, có người hầu nước nôi, giặt-giũ, và phát áo lợt lòng, sữa, chai nước nóng, cải, và có tủ, có xiêm.

Sự trông nom lại có hai bà Sages-femmes để tử chức rồi là bà Phạm-thị-Lý và bà Ng-thị-Yến ở liền trong Nhà-Đẻ hàng Đồng đề đỡ đẻ và tiếp đãi các bà, mà đẻ ngày nào cũng lên thăm bệt mạch khai đơn cũng không lấy tiền. Bà nào muốn tiện mời về đỡ ở nhà cũng được.

Ai bằng huyết, tiểu sản, huyết bạch, kiểm hoi, muốn chữa để vào chữa cũng được (năm riêng). Xin mời lại xem và hỏi cách thức.

Mỗi bà một buồng, 10 ngày. **6$00**
Mỗi bà một buồng, 10 ngày. **10.00**
Mỗi bà một buồng, 10 ngày. **15.00**
Mỗi bà hai buồng, 10 ngày. **20.00**

Ra vào tự do

2557

興 CHẤN-HƯNG 眞

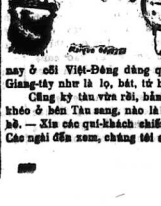
華寶衣貨疾錢金

華 PAO-VA 寶

28, Phố Hàng Bồ, Hanoi

驗人竹牌門前商行內河京東

Chúng tôi có lời kính trình các qui-khách biết rằng chủ trương cẩn chúng tôi là để chiếu khách, chẳng những là bán giá thật rẻ, lại còn càng ngày càng thêm hàng lên cho đủ mọi thứ, không kể những đồ vàng bạc thường dùng, chúng tôi lại có buôn ở bên Hồng-kông và Shanghai những đồ trân châu, bộ phách, ngọc thạch, nói tóm lại là đủ các thứ thực rẻ qui, lối cổ, lối kim mà ngày nay ở cõi Việt-Đông dùng quen. Chúng tôi lại có bán cả mọi thứ đồ sứ Giang-tây như là lọ, bát, tứ bình bằng sứ, vân vân.

Cũng kỳ tàu vừa rồi, bản-hiệu lại mới thỉnh thêm được giầm ba tay thợ khéo ở bên Tàu sang, nào là thợ kim-hoàn, nào là thợ chữa các thứ đồng-hồ. — Xin các qui-khách chiếu-cố cho thời chúng tôi lấy làm cảm ơn lắm. Các ngài đến xem, chúng tôi cũng xin nghênh tiếp một cách rất lịch-sự.

PAO-VA

Bijoutier, n° 28, Rue des Paniers, Hanoi

CÁC CUỘC ĐI XEM

然 SẮN-NHIÊN 榮

Tối thứ bảy :

KHAI SÁNG NGUYỄN THAN

(Mới soạn)

Tích này nói về công-thần bản-triều là Đặng-trần-Thường, khi đợi học ở Hanoi có cứu một con ma, về sau con ma hiện thành người kết duyên với ông ấy để được một đứa con gái.

Chuyện rất lạ và vui trò lắm, xin các qui khách đến xem thì biết.

Tối chủ-nhật :

KHAI SÁNG NGUYỄN THAN

(Liên hồi)

Hồi này là hồi đức Gia-Long tìm được người anh-tài nữa là Tả-quân Duyệt cùng với Hoàng-tử Cảnh diệu binh Đại-pháp về mới trừ được giặc Tây-sơn, nên nước ta được hưởng thái-bình đến bây giờ là nhờ ơn từ đấy.

Tối thứ hai :

HIỆP PHỤ THÀNH TIÊN

CINÉMA PALACE

(Nhà chiếu-bóng lớn phố Paul-Bert)

Tuần lễ từ thứ tư 6 đến thứ ba sau 19 Décembre 1922

HAI TUẦN-LỄ ĐẠI-HỘI VÀ MỸ-THUẬT

Ba buổi ban ngày thứ năm có chế nhật chớp từ 5 giờ chiều, thứ bảy chớp 2 h 30

CHƯƠNG-TRÌNH

Tuần lễ thứ nhất từ thứ tư 6 đến thứ ba 12 Décembre 1922

THỜI-SỰ « ÉCLAIR »

« LÒNG KẺ CẢ »

Bi-kịch chia làm hai thiên của soạn giả Severin-Mars.

Nghỉ

Buồn cười vỡ bụng ! ! !

CHÀNG CHARLOT, NHẠC CÔNG

Hí kịch dài hai đoạn

CẢN-CÁO

Vì hôm thứ bảy 9 Décembre 1922 này hội Armorizaine Ái nữa thoả nhà để hoạ đàn nên nhà Chớp-bóng nghỉ riêng tối hôm ấy.

Ngày nào cũng có nhạc, chỉ trừ tối thứ hai và chiều thứ bảy

THEATRE MUNICIPAL

Rạp hát Tây lớn

Direction : Monsieur Maurice DUPUIS

1ère Année

« Bien faire et laisser dire. »

Samedi, 9 Décembre 1922

LE GRAND MOGOL

Âm nhạc đại-kịch chia làm 4 hồi rất hay.

Dimanche, 10 Décembre 1922

LES 28 JOURS DE CLAIRETTE

Nhà Bán-đồ « TẤM-TẮM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

CỬA HÀNG

GUIONEAUD FRÈRES

BORDEAUX – HANOÏ – HAIPHONG

Hiệu buôn bán đứng đắn, thật-thà — Hiệu mở ra ở xứ Bắc kỳ từ năm 1890

Có lời bá cáo cùng quí-khách bản-quốc biết rằng bản-hiệu có những thứ rượu vang uống thường thật tốt và các thứ rượu vang quí cực phẩm. Rượu mùi đủ các thứ thật thanh-vị. — Đồ hộp thực-phẩm đủ thứ nhất hảo hạng.

Lại riêng có các thứ rượu uống bổ và khỏe nữa.

Ai muốn biết giá hàng và xin mẫu hàng cứ viết giấy về, thì bản-hiệu sẽ gửi biếu, không mất tiền. 2053

Thuận-Thành

BOTTIER-CHAPELLIER

7, *Rue des Caisses, Hanoi*

(Số 7, phố Hàng Hòm)

Bản-hiệu đóng giầy tây giầy ta và làm mũ, đủ các kiểu giá tính trung bình.

Có catalogue để biếu các quí-khách.

NGUYỄN-TIẾN-HÀM, *kính cáo.*

2062

PHONG-TÀI

HIỆU ANNAM ĐÓNG GIẦY

Số 43, phố Xe-điếu (Rue des Pipes) Hanoi.

Kiểu đẹp giá rẻ

Có catalogue riêng, quí-khách muốn xem xin viết thư đến hỏi sẽ gửi biếu.

2064

泰 LỢI-THÁI 利

BẢN ĐỒ VÀNG BẠC

104 *Rue des changeurs Hanoi*

(Trước ở số nhà 140)

Bản-hiệu chuyên nghề đã lâu năm, buôn bán thực thà, được nhiều quí-khách chiếu cố, đã thành nền nếp, nên có thể bán được nói giá hơn mọi nơi. Hàng bán có đơn nhận vàng đã cẩn đá tabi, đủ các ngài thân hành lại, hoặc gửi thư về, bản hiệu cũng theo thời-giá mà tính rất phải chăng.

2049

Distillerie du Nord

NGUYỄN-VĂN-MÃO & Cie

31, Bd Henri d'Orléans, Hanoi

Mới có một nhà của người Nam-Việt được phép lập lên để chế các thứ rượu mùi, hiệu là ÔNG SAO, so với các thứ rượu đã chế ra bán tại Bắc-kỳ thì khác nhau lắm, xin quý khách nhận rõ hiệu tem giấy có ÔNG SAO khỏi nhầm.

Bản-hiệu bán buôn, bán lẻ, giá tính rất rẻ. Xin các quý-khách chiếu cố đến cho.

Quý-khách ở xa muốn mua thứ rượu gì hay hỏi han điều gì xin cứ viết thư cho bản-hiệu thì bản-hiệu xin trả lời ngay.

Ông Ích số 367

2073

Lại mới sang

Kỳ tàn vừa rồi, bản-hiệu mới nhận được các thứ hàng, xin kể như sau này: Satin hoa to và satin hoa nhỏ thượng hảo hạng, satin tuyn tối, satin hoa thường, hàng mới kiểu la, doan thâm tối, doan huyền thượng hạng, doan thâm Thượng-hải, faille hoa, faille vân, faille trơn, da thâm thật đẹp (drap noir), alpaga (maga tóc), gabardine laine, gabardine coton, laine pardessus, nhung tơ thâm và nhung tơ các mùi, vải lợp mùi xe thật đẹp vân vân. Có gửi mẫu đi khắp các nơi.

PHAN-HUY-THÀNH

26, *Rue des Cantonnais, Hanoi*

2040 Kính cáo.

NAM-HƯNG-THÀNH

18, Rue des Caisses, 18

(Phố Hàng-Hòm)

HANOI

Kính trình các quý-khách biết cho rằng bản-hiệu xưa nay vẫn chuyên nghề làm sơn về theo lối Nhật-bản, và lối Annam như là các thứ bàn, hộp, trâp, quả, vân vân. Các thứ đồ nét như hoành-phi, câu đối, cuốn thư cùng các thứ tranh cảnh bằng sơn vẽ vào kính hay là vào vải và các thứ ghế bàn nốn bằng song lem dùng kiểu chắc chắn, cẩn-thận sơn bền mùi trông rất nhã.

Bản-hiệu bán buôn và bán lẻ; Lại có bán đủ các thứ hàng Saigon hạng tốt, ba giá hơn các nơi.

Các quý-khách ở xa muốn mua, gửi giấy về bản-hiệu xin tính giá phải chăng và gửi hàng theo cách lĩnh hóa giao ngân. (Contre remboursement)

Xin các quý-khách chiếu cố.

2037

TRỌ-THIÊN-ĐƯỜNG

Phố Hàng Lọc ?, số 30

Phòng giấy ở Hàng Phèn, số 29

(Rue du Vieux Marché)

Hanoi

Bản-hiệu mới xin được phép chuyên-trị về việc hiến hỷ có đủ các thứ đồ và các thứ âm nhạc như thế. Lại có cả một bọn trống để đi phá quan, trị huyện, tiết bộ đưa Hàn, và mọi bọn hầu thì việc-hỷ thì rất là vui vẻ, mà thôi về việc hiếu thì rất là buồn rầu.

Tính giá rất rẻ. Các ngài ở xa muốn thuê bản-hiệu cũng xin nhận.

2063

HIỆU BÀO-CHẾ VÀ LỤC-HỢP

CHẾ THUỐC CHO NGƯỜI ĐẠI-PHÁP VÀ NGƯỜI AN-NAM

Ed. MONTÈS

Quan Bảo-chế hạng nhất, Hà-nội, phố Paul-Bert, số 54

HÓA-HỌC CHẤT

và các thứ thuốc bào-chế

THUỐC ĐAU MẮT

Hiệu BONNET-CHAUD, trị các thứ đau mắt

THUỐC SOLUTION R. của ông SOLBÉ *để chữa a-phiện*

SOLUTION R. SOLBÉ

2 $ 50 một chai

Thay thuốc mới — muốn dùng thuốc nào phải gửi đơn quan Bảo-chế người Pháp thì mới có thể mua được.

Gouttes « METHARSINATE »

1 $ 00 một lọ

Thuốc số một; bịnh ăn-ngủ, mới một không muốn làm việc gì, dùng thuốc này hay làm!

Máy thứ bán-hiệu hay bán :

Các thứ thuốc nước đựng lọ kiểu để tiêm vào da như thuốc số CACODYLATE DE SOUDE

Thuốc tiêm gọi là B14, *trị bịnh Giang-mai*

Thuốc ho-áo SIROP PECTORAL *dác-sẹ, ai-mới.*

Thuốc LAC *chỉ người lớn dùng được thôi*

Thuốc lậu hiệu MONTÈS

thuốc nâng — 2 $ 00 lọ 30 viên

thuốc thại — 2 $ 00 một chai

Chữa các chứng lậu: chẳng ti mới hay cũ: nặng thuốc uschaia aaaaaaaaaaa ai thứ thuốc blenhorrhide của Bản-hiệu thì chắc khỏi. Thuốc này để chữa được ai cũng phải bịnh lậu.

Gouttes « VIRGINIE »

1 $ 00 một lọ

Trị những bịnh đau ở bộ-máy. Bịnh ngoại không dùng, hay là khi bịnh khỏi đem dùng mà giữ-gìn, giữ-con, uống thuốc này đi mau nên lấy lại mau tốt trong mình để bao bền.

ĐỒ BUỘC THUỐC

ĐỒ DÙNG KỸ THI-NGHIỆM HÓA-HỌC

ĐỒ MO-SÉ

Kính-ảnh, đồ-ảnh, thuốc-ảnh hiệu LUMIÈRE và JODGLA và giấy-ảnh, thuốc *Citrate* và thuốc *Bromure*

Bán chịu và bán hạ kín

Bán chất và bán lẻ

« THUỐC ĐEBÉ »

0 $ 90 một chai 1/4 litre

Trị bịnh giang mai nặng nhẹ đã mới hay cũ. Dùng thuốc tốt thì nên uống thuốc nặng cho chóng ngỏi. Dùng thuốc bảo rồi cứ đến phải uống thuốc nay thì mấy chốc khỏi hẳn được! Thuốc này rất hay, rất quí; ai chẳng hại gì đến sự sinh đẻ, lại bổ cho người ốm bệnh.

Muốn dùng thuốc này trong một tháng thì nên mua một chai lớn 1 litre, giá có 3 $ 00 mà thôi.

Nước hoa vệ-sinh mới sang

Kính trình các quý-khách biết rằng hiệu tôi bán thứ nước hoa Jean de Parys gọi là Arôme des Fellahs dùng để xếp thuốc-lá, thuốc-điếu và xì-gà.

Lại có bán đủ các thứ như sau này : nước gội-đầu, cà-rem, phấn, xà-phòng thơm, vân vân.

Bán tại hiệu VŨ-QUANG-PHÚC

Thân-khoán

48, Phố nhà Thờ, 48, Hanoi

Đối-quyện Hàng-Bạc-ký

Bán cất và bán lẻ, giá tính phải chăng. 2056

CAO RĂNG

Thuốc Cao này thơm thơ trong sạch khỏi giáo, ngâm khỏi đau răng, sâu răng, cam răng; răng lung lay ngâm thì vững lại, bán tại hiệu Vạn-Xuân-Đường, số 211, phố Tiên-An, tỉnh Bắc-ninh (Tonkin).

Song liệu mỗi phiên giá. . . 0 $ 20

Đơn liệu mỗi phiên giá. . . 0 10

萬春牙膏 立即拔毒止痛 愛虫牢牙固齒

Các hàng tạp hóa và các hàng bào chế các tinh hiếu đã nhiều nơi mua buôn để bán lẻ, ngài nào muốn mua buôn xin gửi thư lại. Các nơi đã ăn định có bán bộ như sau, gồm: hiệu *Mac-Binh Tro* số 136, phố hàng Bông; hiệu bán báo lẻ số 63, phố hàng Bông, nhà in *Đăng-Kinh Ecuán* số 82, phố hàng Gai, hiệu *Vĩnh-Lợi-Vinh*, số 68, phố hàng Bè hiệu *Hanh-Khánh-Đường* số 81, phố Phúc-kiến, hiệu *Vinh-Xương* số 27, phố Hà-trung, hiệu *Quảng-Lợi* số 23 và hiệu *Bảo Hợp* số 27, phố Chợ mới-Cũ, hiệu *Phạm-xuân-Trang* số 62, phố hàng Bọa, hiệu *Vinh-Hợp-Thành* số 119, hiệu *Hanh-Hoa-Đường* số 127, và hiệu *Anh-Hoa-Đường* số 131, phố hàng Buồm, hiệu *Phương-Bình* số 100, phố Cầu gỗ, Hanoi, hiệu *Hợp-Hưng-Long* số 23, phố khách Haiphong, hiệu *Quảng-Lợi-Ích* số 28, phố hàng Song và hiệu *Hoa-Sinh-Đường* số 167, phố khách, Nam-định, hiệu *Đức-Phong* số 166, phố Đồng-khê, Hải-dương, hiệu *Phúc-Hưng* bán tạp hóa tỉnh Phúc-yên, hiệu *Vạn-An* phố Tên tỉnh tỉnh Yên-bay, các nơi kể trên đó bán bộ cả thảy thuốc thấy con ngoài và các thứ cần dùng khác nữa, đều nông hiệu cả. Xin các quí-khách chiếu cố.

2036

Télégraphiques : Vạn-xuân-đường, Bắc-ninh.

ĐỦ MÙI!

Hiệu CỰ-LONG mới nhận được đủ các mùi đa đi mùa bức. Quí khách ông bà nào muốn dùng giầy tây, giầy ta thật tốt mà hợp thời-trang, xin viết thơ cho hiệu *CỰ-LONG, 61, Rue des Paniers, Hanoi.* 2037

Ancien Etablissement TSANH-TSOI dit TRẦN-TÀI-MẬU, Fondé en 1852

TÉLÉPHONE N° 667

茂才勝 TSANH-HAP-TSAO Frères, Successeurs

N° 161, Quai Canton. — HAIPHONG

港東 67 京

Chuyên nghề thầu khoán, làm cửa nhà và cần cống

Bán đủ các thứ gỗ nguyên cây và gỗ sẻ các hạng gửi đi các nơi, có máy cưa (Scierie) làm thật nhanh và cẩn thận, và có đứng nhận bán xi-măng cho sở Cimenterie.

Làm đủ các hạng ống xây cống, đền thẩy bằng xi-măng (buses en ciment).

Làm đủ các thứ chấn-song, trường-hoa, gạch-hoa đủ các mẫu bằng xi-măng để lát nhà.

Làm đủ các thứ Sơn cửa nhà, Huile, Peinture, Verni, dầu Essence térébenthine, Colephane và Cire đóng chai.

Có be-cạn (bassin de radoub) cho thuê để chữa Tàu-thủy

Quý-khách ở xa cần dùng việc gì hay muốn mua thứ gì, xin cứ viết thư cho Bản-hiệu, hoặc chữ Tây, chữ Tàu chữ Annam, Bản-hiệu cũng xin trả lời ngay lập tức.

2091

PHAN-THÁI-THÀNH

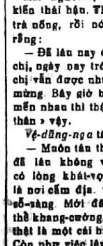
HANOI — 4, RUE DES CANTONNAIS, 4 — HANOI

MỚI ĐẾN : LÁM KIỂU, NHIỀU MÙI RẤT ĐẸP

BÁN BUÔN VÀ BÁN LẺ

Đủ các thứ hàng Tàu, hàng Tây, hàng Ta, hàng Saigon và các thứ vải

Bản hiệu lại có thợ may rất khéo để may quần áo ta và quần áo tây đủ các lối

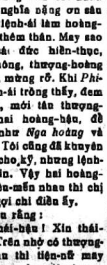

KEM

HIỆU

BERTHUIN

Xem thử kem này thì da dẻ được mềm mại, chả khác gì nhung vậy

PACHOD Frères & Cie LYON

2050

Số 17

TỤC TÁI SINH DUYÊN

(Đó nay tiếp theo sự-tích Mạnh-lệ-quân, của Hương-diệp phu-nhân là một nhà nữ-sĩ thuở xưa soạn ra. Soạn theo lối đàn-tứ, nay xin dịch thành văn xuôi để hiến các độc-giả.)

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC dịch thuật

Mạnh-lệ-quân dặn mụ *bảo mẫu* rằng :

— Mụ nên ngày đêm khuyên-nhủ quận-chúa, phải nói-năng lễ phép, một lòng tôn kính *Hùng-hậu*, hễ quận-chúa không vâng lời thì mụ nên báo cho tả-viết, hoặc là vào nam-nội tâu với thượng-hoàng và thái-hậu. Nếu để cho quận-chúa nói-năng càn rỡ, hay là có làm điều gì trái phép thì ta trách-cứ mụ đó.

Yên-quốc phu nhân (tức là *Vệ-đăng-nga*) thấy *Mạnh-lệ-quân* nói vậy thì cười mà bảo rằng :

— *Mạnh* vương phi khéo lo xa quá, giả sử trong cung có điều gì sơ-suất thì hai chị em ta xưa nay vốn là chỗ nghĩa nặng tình sâu, chẳng cũng không khi nào đem lòng nghi-ngại. Huống-chi hai hoàng-hậu ngày nay thật yên-mến nhau, đã giao-kết làm *Nga-hoàng*, *Nữ-anh* thì quyết chẳng bao giờ lại có điều này tiếng nọ. Chị cứ yên lòng, thì cốt cần sao cho thời cung điện chong sinh hoàng nam, thế là vui vẻ vậy.

Hoàng-phủ thiếu-hoa cũng nói với *Yên-quốc phu-nhân* rằng :

— Chị nói rất phải ! lòng em đây cũng thiết nghĩ như thế.

Vua *Anh-tôn* phụng-mệnh thượng-hoàng và thái-hậu sách lập *Hùng-hậu* làm tả-hoàng-hậu, còn *Phi-giao* quận-chúa làm hữu-hoàng-hậu. *Phi-giao* hoàng-hậu vào đền trong cung, một lòng nhu-thuận, đối với kẻ dưới lại có lượng khoan-dung, và thường-tứ rất phong-hậu.

Mọi người trong cung, ai cũng cảm cái đức tính *Phi-giao* hoàng-hậu dễ-dàng vui-vẻ, chứ không giống như *Hùng-hậu* mà ai nói ít cười. *Phi-giao* hoàng-hậu đối với *Hùng-hậu* lại một lòng tôn-kính, biết giữ lễ phép, không dám có càng xe và ngồi càng chiếu bao giờ. Thượng-hoàng và thái-hậu trông vậy, cũng được vui lòng. Vua *Anh tôn* thì từ khi *Phi giao* hoàng hậu vào cung, cái tình đêm-thâm ấy kể sao cho xiết.

Cách 3 hôm sau, *Vệ-đăng-nga* và *Mạnh-lệ quân* cùng vào cung để chúc mừng hai hoàng-hậu. Hai người trông thấy *Phi giao* hoàng-hậu biết giữ lễ-phép, cũng đều mừng-rỡ, tự nghĩ hai hoàng-hậu sau này cư-xử với nhau, chắc được thỏa chung như nhất. Ai ngờ *Nga-hoàng* và *Nữ-anh* khác bọ mà giữ được như thế.

Hai người lại vào nam nội triều-kiến thái hậu. Thái-hậu truyền phú trà nồng, rồi nói với *Vệ-đăng-nga* rằng :

— Đã lâu nay em không được tiếp chị, ngày nay trông thấy dung-nhan chị vẫn được như xưa, em lấy làm mừng. Bây giờ bọn diệt-nữ lại yên-mến nhau thì thật « thân thượng gia thân » vậy.

Vệ-đăng-nga tâu rằng :

— Muôn tâu thái-hậu ! thần-thiếp đã lâu không vào triều-kiến, vẫn có lòng khát-ngưỡng, nặt vì cung-vi là nơi cấm địa, vậy nên không dám sớ-sàng. Mới đây trộm nghe ngọc-thể khang-cường, mừng-rỡ xiết bao, thật là một cái bịnh-phúc cho nước. Còn như việc lập hai hoàng-hậu thì trên nhờ ơn cha-trăm của thái-hậu, dưới nhờ tinh thần-mật của Tương-vương, con gái thần-thiếp cũng được bội phần vinh-dự vậy.

Thái-hậu nói :

— Sao chị lại nói như thế ! Năm xưa tôi và thân-mẫu tôi khi ở thuyền, nếu không có chị cứu cho thì còn đâu đến ngày nay. Và chị lại chiêu-tập binh-mã, đi cứu được thân-phụ tôi về triều, ơn ấy kể sao cho xiết. Về sau chị kết duyên với một vị vương-tước, tôi vào ở chốn hoàng-cung, dẫu rằng xa cách hai nơi, nhưng vẫn coi nhau như một. Vì cái nghĩa nặng ơn sâu ấy mà tôi xin lập lệnh-ái làm hoàng-hậu để cho được thêm thân. May sao lệnh-ái lại có cái đức hiền-thục, không hề ghen tuông, thượng-hoàng và tôi đều lấy làm mừng rỡ. Khi *Phi-giao* vào đây, lệnh-ái trông thấy, đem lòng quyến-luyến, mới tâu thượng-hoàng xin lập hai hoàng-hậu, để muốn theo đòi như *Nga hoàng* và *Nữ-anh* thuở xưa. Tôi cũng đã khuyên lệnh-ái nên nghĩ cho kỹ, nhưng lệnh-ái một lòng cố xin. Vậy hai hoàng-hậu đã có tình yêu-mến nhau thì chị cũng chớ nghĩ ngợi chi điều ấy.

Vệ đăng-nga tâu rằng :

— Muôn tâu thái-hậu ! Xin thái-hậu chớ lo ngại. Trên nhờ có thượng-hoàng và thái-hậu thì tiện-nữ may cũng theo đòi được như cái phong-hóa bà hậu-phi đời *Chu*. Và *Phi giao* đã đẹp lại hiền thì hai bên trông thấy nhau, cũng để sinh tình luyến-ái. Thần-thiếp chỉ mong sao cho chóng sinh hoàng-nam, khiến thượng, hoàng và thái-hậu được vui vẻ về công vậy.

Mạnh-lệ-quân nói :

— Tiện-nữ *Phi-giao* hễ phận liễu-bồ, dung công ngôn hạnh, còn nhiều điều khuyết điểm, dẫu cho vào hàng cung-nhi, cũng chưa xứng đáng, huống chi nay lại dự ngôi *Chiêu-dương*. Tôi thiết tưởng *Hùng* quốc-trượng không nên ưng thuận cái chỉ lập hai hoàng-hậu mà khiến cho vợ chồng thà tôi phải mang tiếng với đời.

Vệ-đăng-nga cười mà đáp rằng :

— Có hề chi điều đó ! Con gái tôi cũng tức là con gái vương phi, hà-tất lại phải phân biệt. Và thái-hậu là bậc « mẫu-nghi thiên-hạ » mà Tương-vương là hàng quốc-cữu, chẳng lẽ lại phong *Phi-giao* làm qui-phi, thế thì tiện-nữ tâu xin như thế, thật đã trọn cả đôi đường vậy.

Thái hậu truyền cung-nữ bày tiệc, mời hai vị vương-phi (*Vệ-đăng-nga* và *Mạnh lệ-quân*) cùng ngồi, lại cho hai hoàng-hậu ngồi hầu. *Phi-giao* hoàng-hậu chối từ, nhất định không dám ngồi ngang với *Hùng-hậu*.

Vệ-đăng-nga cười mà bảo rằng :

— Chị ngồi là phải ! có thế mới lỗ tình yêu-mến nhau. Hai chị em cùng ngồi hoàng-hậu, thật là ít có !

Phi-giao hoàng-hậu bảo cung-nữ đề dịch cái ghế ra một bên, mới dám vào ngồi. Cung-nữ rót rượu. Vừa uống được 3 tuần rượu thì có nội-giám vào tâu với *Phi giao* hoàng-hậu rằng :

— Muôn tâu hoàng-hậu ! thánh-giá ngự đến *Khôn-phác cung*, xin mời hoàng hậu về nghênh tiếp.

Hùng-hậu liền bảo rằng :

— Thôi, em nên cáo-từ đứng dậy rồi về nghênh-tiếp thánh-thượng.

Phi-giao hoàng-hậu cáo-từ đứng dậy, mặt hoa hớn-hở, mày liễu nở-nang, vội-vàng lui về *Khôn phác-cung* để nghênh-tiếp thánh-giá. Khi *Phi-giao* hoàng-hậu lui ra, *Vệ-đăng-nga* đưa mắt nhìn theo thấy cái vẻ khuynh thành lấy trong lộng cũng lấy làm ngẫm-nghĩ.

Tiệc xong, *Hùng-hậu* lại mời *Vệ-đăng-nga* về cung để hai mẹ con nói chuyện riêng. *Hùng-hậu* liền đem những lời *Mẫ-thuận* nói thuật hết đầu đuôi cho thân-mẫu nghe. *Vệ-đăng-nga* nghe nói, biết là thánh-thượng để một mưu với *Mẫ-thuận*, nhưng không nói gì, cùng *Mạnh-lệ-quân* đều ra về.

(Còn nữa).

Certifié l'insertion — Imprimerie du Trung Bắc Tân Văn — Le Gérant : NGUYỄN-VĂN-LUẬN